

توضیحات	تعداد احادیث	متوفای	مؤلف	جوامع مهم حدیثی شیعه
مجموعه روایاتی با موضوعات مختلف مانند فقه و اخلاق	حدود ۲۶۰۴	۲۷۴ق	احمد بن محمد برقی	المحاسن
اقسام احادیث اعتقادی، اخلاقی، آداب و فقهی	حدود ۱۶۰۰۰	۳۲۹ق	محمد بن یعقوب کلینی	کافی
احادیث فقهی	حدود ۶۰۰۰	۳۸۱ق	شیخ صدوق	کتاب من لایحضره الفقیه
احادیث فقهی	حدود ۱۳۶۰۰	۴۶۰ق	شیخ طوسی	تهذیب الاحکام
احادیث فقهی	حدود ۵۵۰۰	۴۶۰ق	شیخ طوسی	الاستبصار فیما اختلف من الاخبار
در بردارنده احادیث کتب اربعه با حذف مکررات و شرح بعضی از آنها	حدود ۵۰۰۰۰	۱۰۹۱ق	فیض کاشانی	الوافی
احادیث فقهی کتب اربعه و بیش از هفتاد کتاب حدیثی دیگر	۳۵۸۵۰	۱۱۰۴ق	شیخ حر عاملی	وسائل الشیعه
جمع‌آوری اکثر روایات معصومین در موضوعات مختلف	حدود ۸۵۰۰۰	۱۱۱۰ق	علامه مجلسی	بحار الانوار
تکمیل احادیث فقهی و وسائل الشیعه	۲۳۵۱۴	۱۳۲۰ق	میرزا حسین نوری	مستدرک الوسائل
ارائه فهرستی موضوعی بر اساس الفبا برای کتاب بحار الانوار	۱۰ جلد	۱۳۵۹ق	شیخ عباس قمی	سفینه البحار
تکمیل سفینه البحار	۱۰ جلد	۱۴۰۵ق	شیخ علی نمازی	مستدرک سفینه البحار
گردآوری و باب‌بندی احادیث فقهی شیعه	۴۸۳۴۲	۱۳۸۰ق	آیت الله بروجردی	جامع احادیث شیعه
۵۶۴ عنوان غیر فقهی	۲۳۰۳۰	معاصر	محمدی ری شهری	میزان الحکمه
۴۰ فصل در موضوعات مختلف فکری - عملی	۱۲ جلد	معاصر	محمد رضا حکیمی خراسانی	الحیات

تعدادی از کتب معتبر حدیثی:

۱. «الکافی»، 8 جلد، محمد بن یعقوب بن کلینی (329 ه.ق)

کتاب «الکافی»، اثری است گران قدر از ابو جعفر، محمد بن یعقوب کلینی رازی، از برجسته‌ترین علمای شیعه، در آغاز قرن چهارم هجری. این کتاب، به زبان عربی و شامل مجموعه روایات اصول و فروع دین است که از ائمه (علیهم السلام) رسیده است. شیخ کلینی، با سفر به شهرها و روستاهای سرزمین‌های اسلامی و ارتباط با روایات احادیث و دستیابی به اصول چهار صدگانه شیعه که توسط یاران ائمه (علیهم السلام)، نگاشته شده‌اند و با ارتباط با ثواب خاص امام زمان (علیه السلام)، مجموعه‌ای ارزشمند و اثری گران بها و کتابی معتبر و جامع به نگارش درآورده است. کتاب کافی، از قدیمی‌ترین و معتبرترین کتاب‌های روایی شیعه می‌باشد که در عصر غیبت صغری نگاشته شده است. این کتاب، توسط یکی از برجسته‌ترین روایات و فقهای شیعه نگاشته شده است که تا کنون مانند آن نگاشته نشده و در طول بیش از هزار سال، پیوسته مورد توجه و عنایت خاص علماء و فقهای شیعه قرار داشته و بزرگان شیعه در منابع مهم روایی و تألیفات ارزشمند خود به آن استناد نموده‌اند. این کتاب، شامل روایات پیامبر و اهل بیت آن حضرت (علیهم السلام) است که در آن، به علوم و معارف اسلامی به بهترین شکل اشاره شده و با ترتیبی زیبا ارائه شده است و فاصله زمانی کمی با اصول معتبر و اولیه شیعه دارد و علاوه بر آن، از دقت و گزیده‌گویی بالایی نیز برخوردار است. کتاب کافی شامل بیش از 16 هزار روایت است که این تعداد روایت از تمام روایات صحاح سته نیز بیشتر است. روایات کافی را می‌توان به‌طور کلی در سه بخش اعتقادات، احکام و اخلاق جای داد.

۲. «من لایحضره الفقیه»، 4 جلد، محمد بن علی بن بابویه، شیخ صدوق (381 ه.ق)

موضع این کتاب مجموعه روایات اهل بیت (علیهم السلام) درباره مسائل فقهی و احکام شرعی است. شیخ صدوق در این کتاب روایات فقهی را که از دیدگاه خود صحیح و معتبر بوده جمع آوری نموده است. این کتاب یکی از ارزشمندترین منابع روایی شیعه به شمار می‌آید و یکی از چهار کتاب معتبر روایی شیعه است و هر مجتهدی در اجتهاد و استنباط احکام شرعی باید به روایات آن توجه داشته باشد. کتاب «من لایحضره الفقیه» از زمان نگارش مورد توجه و استقبال علمای شیعه قرار گرفته است و پیوسته در مجموعه‌های بزرگ و کوچک روایی بر آن استناد نموده و از آن روایت نقل کرده‌اند. شیخ صدوق این کتاب را به درخواست یکی از سادات بزرگوار شهر بلخ به نام شریف الدین ابو عبد الله محمد بن حسین معروف به نعمت نگاشته است. او از شیخ صدوق درخواست کرده بود مانند کتاب «من لایحضره الطیب» محمد بن ذکریای رازی در علم طب، او هم کتابی در علم فقه به نگارش درآورد تا مورد استفاده کسانی قرار گیرد که به علماء و فقهای بزرگ دسترسی ندارند و با مراجعه به آن بتوانند به احکام شرعی و وظایف خود آگاه گردند. شیخ صدوق نیز با پذیرفتن این درخواست می‌فرمایند من در این کتاب بنا ندارم تا هر چه روایت شده را نقل نمایم بلکه فقط آن روایاتی را نقل می‌کنم که آن‌ها را صحیح و معتبر می‌دانم و به آن فتوا می‌دهم و عقیده دارم که میان من و خداوند حجت است. شیخ صدوق در این کتاب فقط نام راوی اولی را که روایت را از امام (علیه السلام) روایت کرده آورده و در آخر کتاب یعنی در بخش «مشیخه» سند خود را به آن راوی نقل می‌کند تا روایات از حالت ارسال خارج شده و اصطلاحاً مسند شوند و استفاده از آن برای مراجعه کنندگان آسان‌تر گردد.

۳. «تهذیب الأحکام»، 10 جلد، محمد بن حسن طوسی، شیخ طوسی (460 ه.ق)

این کتاب یکی از معتبرترین مجموعه‌های روایی شیعه و سومین کتاب از کتب اربعه است و مورد قبول تمام علماء و فقهای شیعه می‌باشد. کتاب حاضر شامل مجموعه روایات فقهی و احکام شرعی است که از اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) روایت شده است. شیخ طوسی این کتاب را در شرح و توضیح کتاب «المقتعة» شیخ مفید، استاد بزرگ خود نگاشته است. کتاب «تهذیب الأحکام» شامل تمام روایات فروع و احکام شرعی است و برای فقیه و مجتهدی که بخواهد اجتهاد نماید اکثر روایات مورد نیاز را

فراهم آورده است. این کتاب شامل مباحث فقهی، استدلالی، اصولی، رجالی و جمع میان اخبار به وسیله شاهد و اعتبار و بسیاری از مباحث سودمند دیگر است. شیخ طوسی در مقدمه کتاب «تهذیب» انگیزه خود را از نگارش این کتاب این گونه بیان می‌فرماید: «یکی از دوستانم که مراعات حق ایشان بر من واجب است از من درخواست نمود تا احادیث اصحاب را جمع آوری و موارد اختلاف، تبیین، منافات و تضاد میان آن روایات را بررسی نمایم زیرا خبری نیست مگر آنکه روایتی بر خلاف آن وارد شده است و حدیثی نیست مگر آنکه در برابر آن روایتی که با آن منافات دارد نیز روایت شده. کار اختلاف روایات به آنجا کشیده که مخالفان به ما طعنه می‌زنند و این را از بزرگترین عیب‌های مذهب ما به شمار آورده‌اند و با این وسیله می‌خواهند مذهب ما را باطل اعلام نمایند. آن‌ها می‌گویند مشایخ و بزرگان شما همیشه بر مخالفان خود ایراد می‌گرفتند که شما در دینتان که با آن خدا را عبادت می‌کنید اختلاف دارید و دچار اختلاف کلمه در فروع دین هستید و چنین عقیده‌ای را خدای دانا و حکیم اجازه نخواهد داد؛ اما خودتان نسبت به مخالفانتان بیشتر با هم اختلاف دارید. پس این اختلاف با وجود آنکه اعتراف می‌کنید که دلالت بر فساد می‌کند دلالت بر فساد مذهب خودتان نیز دارد... در اینجا بود که تصمیم گرفتم درخواست آن دوست عزیز را اجابت کرده و این کتاب را به نگارش در آوردم و اخبار و روایات متعارض را جمع آوری نموده و راه جمع میان آن‌ها را بیان کنم و احادیث صحیح و معتبر را از روایات غیر معتبر جدا سازم. من در این کتاب، رساله استادم شیخ مفید را متن قرار داده‌ام و در شرح هر بخش از آن به روایات و احادیث وارده و جمع میان آن‌ها اشاره دارم. در آغاز، شیوه من اشاره به تمام روایات بود اعم از روایات اصحاب و مخالفین ولی بعد دیدم که در این صورت نگارش کتاب خیلی به طول خواهد انجامید لذا فقط به روایات اصحاب اکتفاء کردم.»

۴. «الاستبصار فیما اختلف من الأخبار»، 4 جلد، محمد بن حسن طوسی، شیخ طوسی (460 ه.ق)

در کتاب، مجموعه روایات اختلافی است که از اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) روایت شده است. شیخ طوسی در این کتاب کلیه روایاتی را که در مباحث گوناگون فقهی وارد شده و روایتی نیز بر خلاف آن آمده، جمع کرده است. این کتاب چهارمین کتاب از کتب اربعه و از معتبرترین مجموعه‌های روایی شیعه به شمار می‌آید و هر فقیه و مجتهدی هنگام استنباط احکام شرعی باید به روایات این کتاب توجه داشته باشد. کتاب «الاستبصار» شیخ طوسی یکی از کتب اربعه و در ردیف کتاب «کافی» شیخ کلینی و «من لایحضره الفقیه» شیخ صدوق و «تهذیب الاحکام»، کتاب دیگر شیخ طوسی است. شیخ طوسی این کتاب را بعد از کتاب «تهذیب الاحکام» نگاشته است. برخی از علماء و شاگردان شیخ از ایشان درخواست کردند تا کتابی بنویسد که در آن روایات متعارض و مخالف را جمع آوری و به بررسی آن‌ها پرداخته و روایات صحیح و غیر صحیح را مشخص نماید. شیخ طوسی در مقدمه کتاب می‌فرماید: «گروهی از علمای اصحاب کتاب بزرگ ما به نام «تهذیب الاحکام» و روایاتی که در آن جمع آوری نموده بودند را دیدند و ملاحظه نمودند که شامل اخبار متعلق به حلال و حرام است و مشتمل بر اکثر روایات فقه و ابواب احکام است و روایتی از اصحاب و کتاب‌ها و اصول آن‌ها نیست مگر آنکه در آن آمده مگر برخی روایات شاذ و نادر و آن کتاب سزاوار آن است که گنجینه‌ای بزرگ برای دانش‌پژوهان در فراگیری علم فقه گردد و علماء در یادآوری و متوسطین در کسب مهارت در استنباط احکام شرعی همه از آن کتاب بهره‌مند گردند. پس، از من درخواست نمودند تا کتاب دیگری به نگارش در آورده و در آن احادیث و روایات مخالف را جمع آوری کرده و به بررسی و جمع میان آن‌ها و یا تعیین روایات معتبر بپردازم». شیخ طوسی در این کتاب ابتداء روایاتی را که معتبر و صحیح می‌داند آورده، سپس به روایات مخالف اشاره کرده و سعی بر آن داشته تا روایتی را از قلم نیندازد. پس از آن نیز، به جمع میان روایات و بررسی آن‌ها پرداخته است.

۵. «الوافی»، 26 جلد، ملا محسن فیض کاشانی (1091 ه.ق)

«الوافی»، به زبان عربی، اثر فیض کاشانی، اولین جامع حدیثی در دوره متأخران می‌باشد. مؤلف، برای نوشتن این اثر سترگ، نه سال و یک ماه وقت گذاشته و در سال 1068 ه.ق، آن را به اتمام رسانده است. وی، در مقدمه‌ای که بر کتاب نگاشته، انگیزه خود را از تألیف این کتاب، به شرح ذیل بیان می‌دارد: 1. هیچ‌یک از کتب اربعه به تنهایی برای مراجعه کننده کافی نیست، زیرا برخی از روایات مهم، در آنها ذکر نشده است. 2. مراجعه به این کتب و به دست آوردن روایات مورد نظر، بسیار مشکل است، زیرا عنوان ابواب دچار اختلاف و ناهمگونی است (برخی از احادیث را در باب مناسب خود نیاورده و در جای دیگری ثبت کرده‌اند. گاهی بین روایاتی که تفریق بین آن‌ها بهتر بود، جمع کرده‌اند و یا بالعکس، روایاتی را که در مورد موضوع واحد هستند و باید در یک باب جمع‌آوری شوند، در چند باب آورده‌اند). 3. برخی از روایات، در کتب اربعه تکرار شده‌اند و این، سبب ضخامت و حجم فراوان

آن‌ها شده است. در بین علماء، سید بحر العلوم طباطبایی توجه ویژه‌ای به «الوافی» داشته، آن را تدریس می‌کرده و از شاگردش جواد بن محمد علی، صاحب «مفتاح الکرامة» خواسته است تا تقریرات آن درس را جمع کند. کتاب «الوافی»، دارای یک مقدمه و چهارده کتاب و یک خاتمه است. تعداد باب‌های آن، بر طبق شمارش مرحوم آقا بزرگ، 273 باب و شماره احادیث آن، به حدود پنجاه هزار حدیث می‌رسد. این کتاب، مشتمل بر تمام احادیث موجود در کتب اربعه شیعه (الکافی، من لایحضره الفقیه، التهذیب و الاستبصار) می‌باشد. مرحوم فیض، در این کتاب، علاوه بر جمع‌آوری این روایات، سعی کرده است تا متون روایات را شرح و مشکلات موجود در آن‌ها را برطرف سازد. فیض، در این کتاب و سائر کتب فقهی و حدیثی خود، مانند «معتصم الشیعة» و «مفاتیح الشرائع» ترتیب نوینی پیش گرفته و با ادغام پاره‌ای از ابواب، در برخی دیگر و جابه‌جا کردن آن‌ها، تدوین جدیدی را برای فقه و حدیث پدید آورده است. وی با الهام از شیوه غزالی در «احیاء علوم‌الدین»، فقه را در دو بخش قرار داده: یکی در فن عبادات و سیاسات و دیگری در فن عادات و معاملات.

۶. «وسائل الشیعة إلى تحصیل مسائل الشریعة»، 30 جلد، محمد بن حسن عاملی، شیخ حرّ عاملی (1104 ه.ق)

کتاب شریف «وسائل الشیعة» از تألیفات ارزشمند محدث بزرگ و علامه محقق، شیخ محمد بن حسن حرّ عاملی از علمای بزرگ و از فقهای برجسته شیعه در قرن یازدهم هجری است. وی، این کتاب را در مدت بیست سال از عمر شریف خود نگاشته است. این کتاب به زبان عربی و مشتمل بر روایات اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) در زمینه احکام شرعی است. مؤلف، در مقدمه، انگیزه خود را از نگارش کتاب، این گونه بیان می‌نماید: «مدت‌ها بود که از فکر و قلم خود درخواست می‌کردم و عزم و همت خود را بر آن می‌داشتم تا کتابی را به نگارش درآورم که آرزو را برآورده سازد و در علم و عمل سرآمد و شامل احادیث مسائل شرعی و نصوص احکام فرعی باشد؛ احادیثی که در کتاب‌های معتبر و صحیح روایی هست و علمای بزرگ ما تصریح به صحت و اعتبار آن‌ها کرده‌اند تا پناهگاهی برای خودم در مسائل شرعی باشد و مرجعی برای هدایت شیعه شود و من هم در ثواب هر کس که از نور آن بهره گیرد و با نشان مناره‌های آن هدایت گردد و از تابش خورشید و ماه آن بهره‌مند شود، شریک باشم و چه گنجینه‌ای بزرگتر از ثوابی که تا روز قیامت ادامه یابد؟! ان شاء الله». این کتاب از زمان نگارش، پیوسته مورد توجه علماء و فقهای شیعه قرار گرفته است و در این زمان از ارکان اصلی استنباط احکام شرعی و اجتهاد در حوزه‌های علمیة شیعه به شمار می‌آید و در تمام درس‌های خارج فقه، روایات آن نقل شده و به آن‌ها استناد می‌شود. این کتاب، مشتمل بر روایاتی پیرامون مقدمه العبادات و 51 کتاب از طهارت تا دیات، روی هم رفته دارای 7058 باب و حدود 36 هزار روایت برگرفته از مجموعه‌های روایی معتبر شیعه و اصول اولیه قدمای اصحاب (رضوان الله علیهم) است که به ترتیب مسائل شرعی مطرح شده در کتاب‌های فقهی، به صورت باب‌های جداگانه آورده شده است و این خود موجب گشته تا دسترسی به روایات کتاب بسیار آسان گردد و مراجعه کننده به راحتی بتواند روایات مورد نظر را پیدا نماید. علاوه بر آن مسائل جدیدی را نیز با توجه به مضمون روایات با ترتیبی آشنا و چینی‌ش مطلوب و نظمی زیبا مطرح نموده است.

۷. «بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار (علیهم السلام)»، 111 جلد، محمدباقر بن محمدتقی مجلسی، علامه مجلسی (1110 ه.ق)

کتاب «بحار الأنوار» که به زبان عربی است، دائرة المعارف بزرگ حدیث و از عمده‌ترین و گسترده‌ترین جوامع حدیثی شیعه است که روایات کتب حدیث را با تبویب و نظم نسبتاً کاملی جمع نموده است و شامل کلیه مباحث اسلامی از تفسیر قرآن و تاریخ گرفته تا فقه و کلام و... می‌باشد. ابتدای نوشتن بحار در سال 1070 بود و تا سال 1103 ادامه یافت. البته مجلدات بحار، به ترتیب، تألیف نگشت، بلکه کاملاً متفرق آماده شدند. علامه در مقدمه بحار چنین می‌گوید: «من، در آغاز جوانی بر دانش‌آموزی در انواع علوم حریص بودم و مدتی از عمر خویش را در استفاده از این دانش‌ها سپری کردم، ولی پس از اندیشه در ثمرات این علوم و تأمل در علم سودمند برای آخرت، دریافتم که زلال علم تنها از سرچشمه وحی و روایات اهل بیت (علیهم السلام) به دست می‌آید...». مرحوم علامه، در مقدمه بحار، در ضمن پنج فصل، پیرامون اصول و کتبی که از آن‌ها نقل حدیث نموده و اعتبار و ارزش آن‌ها و نیز از رموزی که برای آن کتب، وضع نموده و اصطلاحاتی که برای اختصار در اسناد به کار گرفته و پاره‌ای از مطالب لازمی که صاحبان کتب منبع در آغاز کتب خود آورده‌اند، سخن گفته است. ایشان، در فصل اول از مقدمه، نام 375 کتاب را به عنوان مصادر

بحار آورده و به آثاری دیگر با کلماتی چون «و غیره» و «و سائر آثاره»، اشاره نموده است. این منابع، از حیث تنوع موضوعات، بسیار گسترده‌اند و شامل کتب حدیث، فقه، اصول، تفسیر، رجال، انساب، تاریخ، کلام، فلسفه و لغت می‌شوند.

۸. «مُسْتَدْرَكُ الْوَسَائِلِ وَ مُسْتَنْبَطُ الْمَسَائِلِ»، 28 جلد، حسین بن محمدتقی نوری، (1320 ه.ق)

حاج میرزا حسین نوری، مشهور به «محدث نوری» از چهره‌های درخشان علمای شیعه در قرن چهاردهم هجری است. موضوع این کتاب، روایات و احادیث ائمه اطهار (علیهم السلام) درباره مسائل و احکام شرعی است. این کتاب در استدرک «وسائل الشیعه» شیخ حرّ عاملی نگاشته شده است. محدث نوری با جمع‌آوری بیش از 23 هزار روایت که در «وسائل الشیعه» نیامده، خدمت بزرگی برای حفظ آثار و روایات اهل بیت (علیهم السلام) نموده است. کتاب «مستدرک الوسائل» از مجموعه‌های روایی معتبر شیعه به شمار می‌آید که در قرن اخیر نگاشته شده است. برای اجتهاد و استنباط احکام شرعی بعد از مراجعه به کتاب «وسائل الشیعه» برای جستجوی کامل‌تر در میان روایات، به این کتاب نیز مراجعه می‌شود تا یقین به فصاحت و عدم معارض حاصل شود. محدث نوری با فحص و جستجوی عمیق خود به بسیاری از منابع و کتاب‌های معتبر روایی دست یافته است که در «وسائل الشیعه» شیخ حرّ عاملی نیامده‌اند. این منابع شامل 75 کتاب روایی معتبر شیعه است که محدث نوری در خاتمه، اعتبار هر يك از آن‌ها را به اثبات رسانده است. مؤلف، روایات فراوانی از کتاب‌های معتبر روایی شیعه را که در معرض فراموشی بوده جمع‌آوری کرده و پس از تحقیق در صحت و اعتبار آن‌ها، به مجموعه‌های روایی شیعه اضافه نموده و غنای آن‌ها را بیش از پیش کرده است.

۹. «سَفِينَةُ الْبَحَارِ وَ مَدِينَةُ الْحَكْمِ وَ الْآثَارِ»، ۱۰ جلد، شیخ عباس قمی، (1294ق - 1359ق)

سَفِينَةُ الْبَحَارِ در واقع یک دایره المعارف مختصر است که در آن محدث قمی پس از مطالعه مکرر بحار الانوار علامه مجلسی که گفته اند بیست و پنج بار بوده واژه‌هایی را که در این تتبع نیازمند توضیح دیده است، شرح نموده و شواهد حدیثی و ادبی درباره آن عرضه داشته است و به جاهایی که راجع به این واژه در بحار مطلبی بوده اشاره کرده و بعضی از مطالب مهم بحار را ذیل آن آورده است. بنابراین کتاب حاضر در درجه اول فهرستی است برای کتاب عظیم و پر حجم بحار الانوار که در 25 جلد تالیف شده است. ثانیاً این کتاب خود از ماده ای که در کتاب علامه مجلسی وجود داشته یک الی دو حدیث مختصر آورده است. ثالثاً در هر جا که مؤلف نیاز دیده درباره برخی افراد سرشناس یا برخی رویدادها به‌طور مختصر توضیح داده است. همین دو ویژگی آخر این کتاب را جدا از فهرست بودن برای کتاب بحار الانوار دارای ارزش می‌کند. این ویژگی‌های کتاب محدث قمی باعث شده تا در دید کارشناسان علم حدیث این کتاب مورد توجه فراوان قرار گیرد. این کتاب به ترتیب الفبایی تنظیم شده و برای یافتن واژه مورد نظر می‌توان حرف نخست واژه را در نظر داشت و جستجو کرد تا آن را در جای خود یافت و توضیح آن را دید.

۱۰. «مُسْتَدْرَكُ سَفِينَةِ الْبَحَارِ»، ۱۰ جلد، شیخ علی نمازی شاهرودی (۱۳۶۴ش)

مُسْتَدْرَكُ سَفِينَةِ الْبَحَارِ کتابی به زبان عربی است. نویسنده این کتاب را در تکمیل سَفِينَةُ الْبَحَارِ محدث قمی نگاشت و با اشراف بر بحار الانوار، مطالبی را آورده که شیخ عباس قمی آنها را نیاورده است. این مجموعه، حاوی تمامی فهرست مطالب کتاب بحار الانوار اعم از آیات، تفسیر و تأویل، معارف اسلامی مربوط به اصول و فروع دین، حقیقت اشیاء و احوال و احکام و آثار آن‌ها در نزد خداوند، فروع فقهیه، قصص و حکایات، خطبه‌ها، دعاها و زیارات است.

۱۱. «جامع احادیث شیعه»، آیت الله العظمی بروجردی (۱۳۸۰)

جامع احادیث الشَّيْعَةِ فِي احْكَامِ الشَّرِيعَةِ کتابی به زبان عربی که احادیث فقهی شیعه را دربردارد. کتاب با پیشنهاد آیت الله بروجردی (درگذشت ۱۳۸۰ق) از مراجع تقلید و با کوشش گروهی از شاگردان وی به‌ویژه اسماعیل معزی ملایری تألیف شده است. نگارش کتاب در سال ۱۳۷۰ق، با هدف برطرف کردن برخی از نواقص کتاب وسایل الشیعه آغاز شد و در ادامه دیگر منابع روایی فقه شیعه نیز به آن افزوده شد. جامعیت، عدم تقطیع احادیث، باب‌بندی، ذکر آیات الاحکام و تفکیک احادیث فقهی از روایات آداب و سنن از ویژگی‌های جامع احادیث شیعه دانسته شده است. نگارش کتاب در سال ۱۳۷۰ق آغاز و پس از ده سال نخستین جلد آن منتشر شد. جامع

احادیث در مجموعه‌های ۲۶ جلدی و ۳۱ جلدی چاپ شده است. چاپ ۳۱ جلدی آن با عنوان منابع فقه شیعه به زبان فارسی ترجمه شده است.

۱۲. «میزان الحکمة»، ۱۲ جلد، آیت الله محمد محمدی ری شهری، معاصر

«میزان الحکمة» دانشنامه حدیثی جدیدی است که به کوشش آیت الله محمد محمدی ری شهری گردآوری شده است. این مجموعه مقدمه طرح بزرگی است که در آن تمامی روایات مرتبط به مسائل فکری، اخلاقی و اجتماعی از منابع مختلف حدیثی شیعه و اهل سنت استخراج شده، ذیل موضوعات مشخص در مجموعه بزرگی به نام موسوعه میزان الحکمة عرضه خواهد شد. میزان الحکمة در واقع، طرحی ابتکاری است برای ارائه حدیث اهل بیت علیهم السلام که نقشی کلیدی برای فهم قرآن کریم و بیان اصیل اسلامی ایفا می‌کند. این اثر وزین با بهره‌گیری از نظم و ترتیب الفبایی و موضوعی محققان را به سوی آیات قرآن کریم و احادیث شریف پیامبر گرامی و امامان معصوم علیهم السلام در منابع شیعی و اهل سنت رهنمون می‌سازد. و در واقع بر آن است تا با بکارگیری فن آوری‌ها و ابزارهای نوین، دانشنامه حدیثی و روایی بزرگی فراهم آورد که پاسخگوی نیازها و مقتضیات عصر حاضر باشد. در این کتاب سعی شده است از منابع معتبر و مورد وثوق هر دو فرقه شیعه و سنی بهره گرفته شود و در کتاب‌هایی مثل بحار الانوار، علاوه بر مراجعه به بحار به منابع و مصادر بحار هم مراجعه کرده است که این کار بر ارزش و اعتبار کتاب افزوده است. مؤلف برای هر موضوع یک باب اختصاص داده و به منابع و مأخذ احادیث در هر باب اشاره می‌کند.

۱۳. «الحیات»، ۱۲ جلد، محمدرضا حکیمی خراسانی، معاصر

«الحیة» مجموعه ایست دایرة المعارف گونه، منعکس کننده یک نظام فکری- عملی به دست آمده از متن اسلام، شامل پاسخ به بسیاری از مسائل زندگی متحول انسانی، بر پایه پی ریزی حاکمیتی درست. بنا به نوشته مولفان، الحیة سعی در ترسیم سیمای ویژه‌ای از اسلام و تشیع دارد؛ اسلامی که بر محور عدالت در اجتماع و آزادی فرد می‌چرخد. در مجلدات نخستین، تلاش شده الگوهای عملی تبیین شود و جلد‌های پایانی، بیشتر به دنبال تبیین مبانی نظری است. این کتاب در دو جلد اول خود به معارف اسلامی بطور کلی پرداخته است. جلد سوم تا ششم خاص مبحث اقتصادی اسلام است. غالب شهرت کتاب مربوط به جلد‌های ۳ تا ۶ است. در این کتب، نویسندگان از منظر آیات و روایات با نگرشی امروزی و ناظر به نیازهای اجتماعی به اقتصاد اسلامی و عدالت اقتصادی و اجتماعی پرداخته‌اند. جلد‌های ۷ و ۸ این مجموعه توسط انتشارات دلیل ما به طبع رسیده است که در زمینه جایگاه و ارزش انسان و معرفی ارزشمندترین وجودی آنو مسئولیت‌های انسان در قبال خداوند، قرآن، معصومین و جامعه صحبت می‌کند. بخشی از جلد نهم این مجموعه با عنوان حکومت اسلامی در سال ۱۳۹۱ توسط انتشارات دلیل ما منتشر شده است. این مجموعه بر اساس نظر نویسندگان آن تا ۱۴ مجلد ادامه خواهد داشت.

کاری از معاونت پژوهش مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (س) مراغه